

Teser om hållbar utveckling och ansvarsfullhet

unifi

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Inledning	5
Teser	6
Teser 1-3: Hållbar och ansvarsfull forskning	8
Teser 4-5: Undervisning som främjar hållbar utveckling.....	10
Teser 6-8: Universitetens egen verksamhet och förvaltning skapar en ansvarsfull och hållbar värld.....	12
Teser 9-10: Samhällspåverkan och samarbete som drivkrafter för förändring.....	16
Teser 11-12: Förutsättningarna för ansvarsfullhet och hållbar utveckling utformas i samarbete	18
Slutligen: teserna i praktiken.....	20
Bakgrund och användbara källor.....	21

INLEDNING

MÄNSKLIGHETEN STÅR INFÖR STORA UTMANINGAR – som en följd av sina egna handlingar. Den minskade biodiversiteten, ojämlikheten och klimatförändringen är globala kriser som kräver både lokala och världsomfattande åtgärder.

Universiteten¹ har en central roll när det gäller att bekämpa och lösa klimatförändringen och andra kriser, skapa den sakkunskap som behövs samt värna om ett tryggt och stabilt samhälle. Universiteten producerar ny information samt utbildar framtidens experter och medvetna medborgare. Dessutom har universiteten ett ansvar som vägvisare och förebilder, inte bara genom samhällelig växelverkan utan också genom sin egen ansvarsverksamhet.

De kommande globala utmaningarnas omfattning och brådskande karaktär framhäver betydelsen av samarbete – det behövs en gemensam vilja samt nationellt och internationellt samarbete.

Unifi, dvs. Finlands universitetsrektorers råd, tillsatte i februari 2019 en nationell arbetsgrupp för hållbar utveckling och ansvarsfullhet för att stärka universitetens ansvarsarbete. I gruppen samlas 14 universitet² och Finlands studentkårers förbund (FSF) för att tillsammans definiera universitetens gemensamma principer, mål och verksamhetsformer för främjande av hållbar utveckling och ansvarsfullhet under åren 2019–2020. Fastställandet av målen styrs av bland annat FN:s mål för hållbar utveckling (Sustainable Development Goals, SDGs), Finlands åtagande 2050 och Parisavtalet.

För att dela med sig av bästa praxis och erfarenheter ordnade arbetsgruppen hösten 2019 ett bootcamp för hållbar utveckling och ansvarsfullhet i Sandhamn. I och med detta bootcamp uppstod ett gemensamt löfte om att tillsammans ställa upp ambitiösa mål med förändringskraft och global genomslagskraft.

¹ Universiteten hänvisar också till Försvarshögskolan i teserna.

² Medlemsuniversitet och -högskolor i Unifis arbetsgrupp för hållbar utveckling och ansvarsfullhet: Åbo Akademi, Vasa universitet, Åbo universitet, Tammerfors universitet, Konstuniversitetet, Hanken Svenska handelshögskolan, Uleåborgs universitet, Försvarshögskolan, Villmanstrand-Lahtis tekniska universitet LUT, Lapplands universitet, Jyväskylä universitet, Östra Finlands universitet, Helsingfors universitet, Aalto-universitetet. Läs mer: unifi.fi/toiminta/verkostot/

FN:s mål för hållbar utveckling

Detta löfte konkretiseras i universitetens gemensamma teser om hållbar utveckling och ansvarsfullhet som presenteras här. Över 400 av universitetssamfundets medlemmar deltog i arbetet med att redigera och kommentera teserna under UNIFIkeke-seminariet i september 2020.

Med tes avses ett påstående som framförs som föremål för en debatt eller diskussion.

I enlighet med detta hoppas vi att de tolv teser som nu presenteras väcker diskussion inom universitetssamfundet för att bygga upp en gemensam vilja. Dessutom behövs konkreta handlingar.

Festtalens tid är över. Nu är det dags att agera.

Vision: De finländska universiteten tillsammans – En aktör för hållbar utveckling och ansvarsfullhet som är större än sin storlek

ÅR 2030 har arbetet med ansvarsfullhet och hållbar utveckling vid de finländska universiteten integrerats i all verksamhet, målet om klimatneutralitet har uppnåtts och universiteten fungerar som vägvisare för hållbar utveckling och ansvarsfullhet i Finland och världen. Universiteten är föregångare och producenter av effektiva lösningar i samarbete med samhället och sina samarbetspartner. Hållbar utveckling är ett genomgående tema i strategierna för alla finländska universitet. Perspektiven hållbar utveckling och ansvarsfullhet har lyfts fram starkt i undervisningsinnehållet och i effektivitetsmålen för forskningen. För att främja dessa perspektiv har man fastställt åtgärder och indikatorer samt tillräckliga resurser för arbetet. Beslutsfattandet i det globala samhället grundar sig på bästa möjliga öppna vetenskap.

TESER

UNIFIS TESER OM HÅLLBAR UTVECKLING OCH ANSVARSFULLHET är sammanlagt 12 till antalet och de är indelade i fem olika teman. Utöver universitetens grundläggande uppgifter (forskning, undervisning, samhällelig växelverkan) omfattar teserna (campus)funktionerna samt verksamhetsförutsättningarna på ett bredare plan. Dessa verksamhetsförutsättningar är till sin natur sådana att de skapar ramar för andra teser.

Teserna 1-11 har inriktats på att driva verksamheten särskilt för universiteten själva. Tes 12 utmanar å sin sida universiteten till en mer hållbar och ansvarsfull verksamhet genom att sporra aktörer som påverkar dem, t.ex. finansiärer, och de nationella utvärderingsmodellerna.

Under varje tema har exempel på nödvändiga, konkreta åtgärder sammanställts. Listorna med exempel är inte uttömmande utan presenterar de viktigaste åtgärderna som universiteten utan dröjsmål måste vidta. Med stöd av sina styrkor och särdrag kommer universiteten sannolikt att vidta åtgärderna i olika ordning. Detta möjliggör ömsesidig stimulans och olika föregångarprofiler. Det centrala är att åtgärderna är effektiva och transparenta samt att god praxis delas öppet.

Unifis teser för hållbar utveckling och ansvarsfullhet

TESER 1-3

HÅLLBAR OCH ANSVARSFULL FORSKNING

Forskningsverksamheten inriktas på att lösa stora hållbarhetsutmaningar.

Med hjälp av finansiering och andra incitamentsmekanismer inriktar universiteten sin forskningsverksamhet och sina forskarrekruteringsåtgärder på att lösa mänsklighetens stora utmaningar. Å andra sidan är frågan om stora utmaningar i sig föremål för forskning och kritisk granskning - vi vet inte vilka utmaningar vi står inför i framtiden. Därför är nyfikenhet, vetenskaplig autonomi och fri forskning centrala värden, även inom hållbarhetsforskningen. Hållbar utveckling ses som ett tvärgående tema som stöder universitetens grundläggande uppgift, inte som ett marginaliserande tema.

VAD BÖR GÖRAS KONKRET:

- Universiteten utför rekryteringar som främjar hållbarhets- och ansvarsteman (bland annat professorer som är kopplade till hållbarhetsforskning).
- Universiteten effektiviserar samordningen av hållbarhetsforskningen och lyfter modigare fram hållbarhetsforskningen.
- Universiteten konkretiserar sin satsning på hållbarhetsforskning till exempel via FN:s mål för hållbar utveckling.

Hållbarhet och ansvarsfullhet beaktas i utvärderingen och finansieringen av forskningsprojekt.

Kunskap och vetenskap har förutom ett egenvärde även betydande samhällliga konsekvenser. Universiteten granskar öppet och kritiskt vilka konsekvenser forskningen har med tanke på hållbar utveckling och ansvarsfullhet. Att beakta hållbar utveckling är en viktig forskarfärdighet och verksamhetsmodell.

VAD BÖR GÖRAS KONKRET:

- Universiteten kräver att den som gör upp forskningsplanen bifogar en bedömning av projektets hållbarhets- och ansvarskonsekvenser i sin plan. Dessa konsekvenser beaktas i utvärderingen av forskningsprojektet.
- Universiteten erkänner hållbarhet, öppenhet och samhällelig växelverkan som meriter som främjar forskarens karriär.
- Universiteten förbinder sig till rekommendationen *God praxis inom utvärdering av forskare*, som publicerats av Delegationen för informationsspridning och Vetenskapliga samfundets delegation, samt till den internationella DORA-deklarationen.

Universiteten stöder tvärvetenskaplighet, principerna för öppen vetenskap och ett mångsidigt globalt perspektiv för att lösa hållbarhetsutmaningar.

Universiteten uppmuntrar till tvärvetenskapligt samarbete för att svara på hållbarhetsutmaningarna. Detta kräver kritisk granskning av de befintliga vetenskaps- och förvaltningsstrukturerna och incitamenten samt förståelse för de olika områdenas styrkor såväl inom universiteten som mellan olika aktörer. Det är viktigt att förtydliga och betona profiler och stöd för att förbättra den offentliga debatten och skapa nya sektorsövergripande projekt.

Den öppna vetenskapens riktlinjer främjar för sin del hållbar utveckling och ansvarfullhet. Universiteten stöder principerna för öppen vetenskap i sökandet av lösningar på hållbarhetsutmaningarna.

Universitetssamfundet känner också sitt globala ansvar och främjar en hållbar och rättvis värld.

VAD BÖR GÖRAS KONKRET:

- Universiteten skapar incitament och strukturer för tvärvetenskaplighet och överskridning av fakultets- och vetenskapsområdesgränserna inom både forskning och undervisning.
- Universiteten förbinder sig till deklARATIONEN om öppen vetenskap och forskning 2020–2025 och främjar öppenhet som ett grundläggande värde för vetenskapen i all forskningsverksamhet.
- Principerna för öppenhet vid universiteten gäller inte bara forskningen, utan också en öppen verksamhetskultur som bland annat omfattar öppenhet i grunderna för meriter och bedömning.
- Universiteten integrerar i högre grad ansvarfullhet, särskilt globalt ansvar och globalt kunnande, i utbildningen, forskningen och sin egen verksamhet med anknytning till hållbar utveckling. Universiteten utvecklar globala partnerskap, perspektiv och kunnande genom att stöda bland annat student- och forskarrörlighet.

TESER 4-5

UNDERVISNING SOM FRÄMJAR HÅLLBAR UTVECKLING

Studier i hållbar utveckling är en del av alla examina och av utbudet av kontinuerligt lärande

Alla experter som utexaminerats från universiteten förstår sitt ansvar för att främja och utveckla hållbarheten. De erbjuder nödvändiga färdigheter och kunskaper för detta samt beredskap och motivation att omsätta sin kompetens i praktiken. Universiteten utvecklar och tillhandahåller tjänster för kontinuerligt lärande inom temana hållbar utveckling och ansvarsfullhet.

VAD BÖR GÖRAS KONKRET:

- En grundkurs i hållbarhet och ansvarsfullhet ingår i studierna vid alla finländska universitet.
- Till målen för kunnandet i samband med examina hör att förstå och förverkliga det globala ansvaret och FN:s mål för hållbar utveckling i utbildningsområdets kontext. Innehåll med anknytning till hållbar utveckling är en naturlig och tvärgående del av målen för lärandet i varje examensprogram även ur ett utbildningsområdesspecifikt perspektiv. Universiteten identifierar centrala innehåll och mål för lärandet inom hållbar utveckling och ansvarsfullhet, vilka är specifika för utbildningsprogrammet.
- Universiteten avvecklar hinder och utvecklar övergripande strukturer för att möjliggöra tvärvetenskapliga utbildningsprogram.
- Genomförandet av inlärningsmålen för hållbar utveckling och ansvarsfullhet följs upp som en del av enkäter om feedback, utexaminering och karriäruppföljning.
- Som en del av undervisningen i akademisk expertis beaktas undervisning i centrala färdigheter med anknytning till hållbar utveckling och ansvarsfullhet, såsom kritiskt och etiskt tänkande, samarbets- och interaktionsfärdigheter, förändringsledning samt identifiering av den egna sakkunskapen.

- I enlighet med principen om kontinuerligt lärande utvecklar och erbjuder universiteten hållbarhetsutbildning för att stöda likabehandling och aktivt medborgarskap. Universiteten utarbetar en nationell strategi och åtgärdsplan för hållbarhetspedagogik.

Universiteten främjar högskoleutbildningens tillgänglighet samt en trygg forsknings- och undervisningsmiljö.

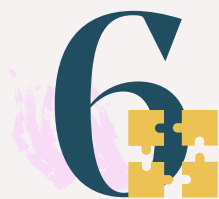
Utbildningens uppgift är att öppna möjligheter för alla. Möjligheten till högskoleutbildning får inte vara beroende av till exempel individens socioekonomiska eller kulturella bakgrund. Universiteten sörjer för en jämlik tillgång till akademisk utbildning både globalt och nationellt. Universiteten säkerställer att forskning och undervisning kan ske under trygga förhållanden utan hot om våld och förföljelse.

VAD BÖR GÖRAS KONKRET:

- Den examensinriktade utbildningen ska vara avgiftsfri. Universiteten respekterar FN:s princip om att ingen ska lämnas utanför genom att värna om den avgiftsfria högskoleutbildningen och mångfalden av utbildningsvägar på högskolenivå.
- Universiteten vidtar konkreta åtgärder för att främja en tillgänglig utbildning. Särskild vikt fästs vid den digitala informationens tillgänglighet i fråga om specialgruppernas behov.
- För att stärka den kulturella hållbarheten erbjuder universiteten undervisning på Finlands nationalspråk och möjligheter att bedriva forskning.
- Universiteten säkerställer att internationell personal och internationella studerande till fullo kan delta i utvecklingen av och verksamheten inom universitets-samfundet. Universiteten stöder flerspråkighet och förståelse av språkkunskaper och kulturer genom mångsidiga åtgärder.
- Universiteten förbinder sig till internationell verksamhet för att möjliggöra och skydda forskarfriheten (bland annat nätverket "Scholars at Risk").
- Universiteten stöder stärkandet av kompetensen i utvecklingsländer samt ömsesidigt lärande och växelverkan.

TESER 6-8

UNIVERSITETENS EGEN VERKSAMHET OCH FÖRVALTNING SKAPAR EN ANSVARSFULL OCH HÅLLBAR VÄRLD

Universitetens ledning, förvaltning och campusverksamhet är i linje med målen för hållbar utveckling.

Hållbar utveckling och ansvarsfullhet integreras i all verksamhet vid universiteten. Förutom strategiska riktlinjer behövs också tydliga genomförandeplaner, ansvariga instanser, indikatorer och uppföljning. Ledningen, personalen, studerandena och studentkårerna förbinder sig till universitetens hållbarhets- och ansvarsarbete genom att engagera olika aktörer i utarbetandet av utvärderingar, planer, mål och kriterier för hållbar utveckling.

VAD BÖR GÖRAS KONKRET:

- Universiteten rapporterar årligen om sina mål för och sin situation beträffande hållbar utveckling och ansvarsfullhet.
- Universiteten integrerar hållbarhetstänkandet i all sin verksamhet: lednings- och belöningsystemen, arbetsplanerna, rekryteringskriterierna, avtalen samt utvecklingen av personalens kompetens grundar sig på principerna för hållbar utveckling och ansvarsfullhet.
- Universiteten förbinder sig att inspirera och uppmuntra sina studerande och sin personal att främja hållbar utveckling och ansvarsfullhet samt att göra dem förtrogna med principerna för hållbar utveckling och ansvarsfullhet. Detta arbete inleds redan under studieorienteringen eller arbetsintroduktionen. För att utveckla undervisningspersonalens kompetens skapas en nationell ”verktygslåda” för universiteten.
- Universiteten agerar ansvarsfullt i sin placeringsverksamhet samt respekterar internationella normer och mänskliga rättigheter. Universiteten och deras samarbetspartner förbinder sig till FN:s principer för ansvarsfull placeringsverksamhet (UN PRI), vilka tar hänsyn till aspekter med anknytning till miljön, samhället och god förvaltnings sed. Universiteten ställer upp tydliga och mätbara mål för kolintensiteten i sina placeringar samt betonar med iakttagande av

en rimlig övergångstid företag som genomför övergången till klimatneutralitet i placeringsportföljen. Universiteten avstår från kontroversiella innehav genom att tillämpa negativa kriterier. I samband med val av nya placeringsobjekt undviker man helt kontroversiella objekt och betonar positiva kriterier i placeringsverksamheten.

- Universiteten integrerar målen för hållbar utveckling och ansvarsfullhet i upphandlingsstrategierna och utvecklar också sitt upphandlingskunnande i samarbete med varandra. Bedömningen av upphandlingarnas ansvarsfullhet utvecklas och de risker med anknytning till mänskliga rättigheter och miljön som upphandlingarna medför beaktas när varje upphandlingsbeslut fattas.
- Hållbar utveckling inkluderas i universitetens projektmodeller. Projektcheferna utbildas i att beakta olika delområden inom hållbarhet och ansvarsfullhet.

Universiteten iakttar principerna för en klimatneutral cirkulär ekonomi i sin verksamhet och vidtar konkreta åtgärder för att värna om naturens mångfald.

Universiteten erkänner klimatförändringen och utarmningen av den biologiska mångfalden samt samverkan av dessa miljöförändringar som mänsklighetens ödesfrågor.

Undervisnings- och kulturministeriet förutsätter att högskolorna är klimatneutrala senast år 2030, och i enlighet med [det mål som presenteras i regeringsprogrammet](#) ska Finland vara klimatneutralt år 2035 och klimatnegativt snart därefter. Universiteten svarar på denna utmaning. De har en nyckelroll bland annat när det gäller att fastställa beräknings- och kompensationsätt som konstaterats vara vetenskapligt tillförlitliga samt utsläppsminskningsmål.

Universiteten arbetar aktivt för att förhindra att den biologiska mångfalden minskar och lyfter fram biodiversitetens betydelse för såväl organisationernas interna som samhälleliga diskussion, beslutsfattande och verksamhet.

VAD BÖR GÖRAS KONKRET:

- Universiteten är klimatneutrala senast år 2030 (nettoutsläpp) och utvecklar gemensamma beräkningsgrunder för koldioxidavtryck som gör det möjligt att jämföra sig med och lära av andra. Många universitet har fastställt att detta mål ska uppnås redan år 2025.
- Universiteten utarbetar konkreta, absoluta mål för att minska klimatutsläppen samt definitioner och mål för den cirkulära ekonomin och rekommendationer om kompensation för klimatutsläpp. Kompensation är en metod som används i sista hand för att uppnå klimatneutralitet.

- Vid sidan av klimatneutralitet lyfter universiteten fram målet att trygga den biologiska mångfalden. Universiteten kartlägger verksamhetens inverkan på den biologiska mångfalden samt utvecklar mätare och beräknings- och uppföljningsmodeller med hjälp av vilka verksamhetens tillstånd och utveckling kan följas upp. Universiteten vidtar åtgärder för att trygga campusnaturen, biodiversiteten och livskraftiga nätverk av grönområden samt för att minimera de negativa konsekvenserna för naturen.
- Målet som gäller en klimatneutral cirkulär ekonomi beaktas och synliggörs när nya upphandlingar, investeringar och placeringar görs samt när campusverksamhet planeras. Universiteten uppmuntrar till bland annat delning och sam användning. Universiteten uppmuntrar också till en skälig konsumtion.
- Universiteten utvecklar innovativa lösningar för kolbindning på campus, ökar användningsgraden för de infrastrukturer de förvaltar, engagerar sin personal, satsar på hållbara resor till exempel genom att uppdatera sina reseanvisningar samt intensifierar sina kontakter med bland annat campusrestauranger och andra aktörer för att trygga en hållbar framtid.

Universiteten arbetar aktivt för att främja jämställdhet, likabehandling och välfärd.

Det krävs ett fortlöpande målmedvetet arbete för att främja jämställdhet, likabehandling, mångfald och tillgänglighet. Universiteten förbinder sig till diskussioner, utbildning, praxis och verksamhet som syftar till att förebygga omedvetna fördomar och diskriminering.

Hållbara verksamhetsmodeller kräver hållbara omständigheter. En målmedveten minskning av korttidsanställningarna ger universiteten bättre förutsättningar att utföra arbetet och de grundläggande uppgifterna.

VAD BÖR GÖRAS KONKRET :

- Universiteten identifierar och eliminerar praxis och strukturer som producerar och upprätthåller ojämlikhet. Universiteten utvecklar tydliga metoder och mål för att utrota rasism, diskriminering, mobbning och trakasserier inom universitetssamfundet samt fäster särskild vikt vid att formulera och dokumentera all diskriminering.
- Universiteten främjar personalens och hela samfundets medvetenhet och kunskap om likabehandling, antirasistiskt arbete och inklusion, för att varje medlem i samfundet ska kunna och våga ingripa i problem. Varje medlem i universitetssamfundet uppmuntras att genom sin egen verksamhet bygga upp en tryggare omgivning och en inkluderande gemenskap för alla.

- Universiteten säkerställer möjligheterna att delta samt en jämlik arbets- och studievardag för alla sina medlemmar. Universiteten beaktar allt bättre olika livssituationer bland annat genom att möjliggöra flexibla studie- och deltagandesätt till exempel för långtidssjuka, studerande med inlärningssvårigheter, studerande med familj och studerande med ensamförsörjningsbakgrund.
- Universiteten deltar aktivt i samhällsdebatten. De presenterar tillsammans och separat ställningstaganden som stöder jämställdhet och likabehandling.
- Universiteten främjar forskning med anknytning till jämställdhet och likabehandling.

TESER 9-10

SAMHÄLLSPÅVERKAN OCH SAMARBETE SOM DRIVKRAFTER FÖR FÖRÄNDRING

Universiteten är modiga, engagerade och ansvarsfulla samarbetspartner som agerar och påverkar både nationellt och internationellt.

Universiteten deltar modigt och öppet i samhällsdebatten om hållbar utveckling samt ställer sin kompetens till nätverkens och andra samarbetspartners förfogande. Universiteten är aktiva i nationella och internationella samarbetsnätverk som producerar förståelse och lösningar för att skapa och upprätthålla ett hållbart och ansvarsfullt samhälle.

VAD BÖR GÖRAS KONKRET:

- Universiteten stärker den vetenskapliga kommunikationen om teman inom hållbar utveckling och ansvarsfullhet, deltar i samhällsdebatten och kräver systemiska förändringar. Den vetenskapliga kommunikationen utvecklas aktivt så att den även når aktörer utanför vetenskapssamfundet.
- Universiteten uppmuntrar sina studerande och sin personal att delta i den samhälleliga växelverkan och det sektorsövergripande samarbetet inom deras eget område.
- Universiteten stärker processen som möjliggör att innovationer som uppkommer inom forskningen kan användas av samhället till exempel genom företagande eller företagssamarbete. Innovationer som skapats utifrån nyproducerad vetenskaplig information och kommersialiseringen av dessa innovationer genomförs i enlighet med principerna för hållbar utveckling.
- Universiteten stärker kunskapsbasen i beslutsfattandet genom att skapa nya och stöda befintliga koncept för vetenskapsrådgivning mellan universiteten och beslutsfattarna. Universiteten stärker sitt regionala hållbarhetsamarbete med städerna och kommunerna.
- Universiteten bygger upp långsiktiga, ömsesidiga partnerskap med aktörer i utvecklingsländer och främjar bland annat forsknings- och utbildningssamarbete.

- Universiteten förutsätter ansvarsfull verksamhet som respekterar de mänskliga rättigheterna av sina samarbetspartner. Hållbar utveckling och ansvarsfullhet görs till en bedömningsgrund för universitetens internationella samarbete och verksamhet.

Universiteten delar öppet och aktivt förfaranden för hållbarhet och ansvarsfullhet samt utvecklar förfarandena tillsammans.

Arbetet med hållbar utveckling vid universiteten förutsätter nationellt samarbete. Universiteten stöder varandra i hållbarhets- och ansvarsarbetet samt delar med sig av de bästa verksamhetsmodellerna sinsemellan. Hållbarhets- och ansvarsarbetet utvecklas enligt varje universitets egna särdrag.

VAD BÖR GÖRAS KONKRET:

- Universiteten förbinder sig att årligen ordna ett gemensamt seminarium om hållbar utveckling och ansvarsfullhet. Under seminariet delar universiteten god praxis, förbinder sig till de mål som ställs upp för nästa år samt bereder gemensamma utlåtanden och diskussionsöppningar (bland annat uppdatering av tetserna för hållbar utveckling).
- Universiteten stärker och allokerar resurser till det nationella arbetet inom hållbarhetsnätverken så att framgångar, utmaningar och tillvägagångssätt kan delas öppet.
- Universiteten skapar gemensamma kurser, resursbanker, samarbetsforum och expertnätverk vilka möjliggör utbyte av god praxis, kompetens och idéer samt intensifierat samarbete. Universiteten ökar sin ömsesidiga informationsförmedling om befintliga kurser och utbildningsprogram med anknytning till hållbar utveckling.
- Unifi och Rådet för yrkeshögskolornas rektorer Arene samarbetar för att främja hållbar utveckling och ansvarsfullhet. Finlands keke-forum fungerar som en informationskanal för universitet och yrkeshögskolor.

TESER 11-12

FÖRUTSÄTTNINGARNA FÖR ANSVARSFULLHET OCH HÅLLBAR UTVECKLING UTFORMAS I SAMARBETE

Universiteten integrerar hållbarhets- och ansvarsarbete i sin strategi samt riktar mer resurser och uppföljningsredskap till detta arbete.

Hållbarhetsförändringen vid universiteten förutsätter direkta ekonomiska satsningar på strukturer, tjänster och personal. Universiteten riktar mer resurser till arbetet samt modifierar befintliga funktioner och förfaranden med tanke på hållbarhet och ansvarsfullhet.

VAD BÖR GÖRAS KONKRET:

- Universiteten utser en ansvarsperson inom sin egen organisation för att sköta samordningen, uppföljningen och utvecklingen av hållbarhets- och ansvarsarbetet samt det nationella och internationella samarbetet.
- Universiteten anvisar kompetent personal, resurser och strategisk finansiering till utvecklingen av hållbarhetsforskningen, -undervisningen och den övriga verksamheten samt till likabehandlings- och jämställdhetsarbetet.
- Universiteten sörjer för sin personals utbildning och kompetens i hållbarhet och ansvarsfullhet. Universiteten utvecklar koncept för kollegialt lärande och mentorskap för att påskynda hållbarhetsförändringen.
- Universiteten skapar interna incitament för att främja hållbar utveckling och ansvarsfullhet inom forskning, undervisning, förvaltning och samhällelig växelverkan.
- Universiteten inkluderar aktivt studerandena och studentkårerna i hållbarhets- och ansvarsverksamheten.

Hållbar utveckling och ansvarsfullhet är starkt synliga i universitetens nationella finansieringsmodell, utvärdering och auditering.

Finska staten ska förutsätta att de offentliga organisationerna genomför en hållbar utveckling som en del av sitt ledningssystem samt inrätta uppföljningsmätare som en del av förutsättningarna för universitetens finansiering.

VAD BÖR GÖRAS KONKRET:

- Universiteten ska årligen rapportera om ansvarsfullhet och hållbarhet i sin egen verksamhet till undervisnings- och kulturministeriet som en del av den övriga strategirapporteringen.
- Genomslagskraften hos den hållbara utvecklingen och ansvarsfullheten vid de finländska universiteten ska utvärderas som en del av auditeringen som genomförs av Nationella centret för utbildningsutvärdering (KARVI).
- En resultatbaserad finansierings- och uppföljningsmodell ska utvecklas för universiteten. Modellen ska stöda tvärvetenskaplighet samt främjande av hållbar utveckling och ansvarsfullhet genom forskning, undervisning, samhällelig växelverkan och den egna verksamheten.

SLUTLIGEN: TESERNA I PRAKTIKEN

För att teserna som presenteras ovan ska bli en del av samhällsdebatten och omsättas i praktiken krävs samarbete mellan hela det akademiska samfundet. Universiteten har just nu ett ypperligt tillfälle att fastställa sina strategiska hållbarhetsmål på en hög nivå samt se till att det finns tillräckliga resurser och kompetens för att verkställa strategierna.

Universiteten har inte bara en enorm möjlighet utan också en skyldighet att leda förändringen i vårt samhälle.

Transparenta och mångfacetterade hållbarhetsmål ger varje medlem i universitetssamfundet åtskilliga möjligheter till aktiv påverkan, diskussion och verksamhet. En flerstämmig och inkluderande diskussion är det första steget mot att omsätta dessa teser i praktiken.

Vi förväntar oss att teserna i stor utsträckning används som grund för diskussionen i universitetens rektorat, styrelser och ledningsgrupper, fakultets-, forsknings- och utbildningsråd, arbetarskyddskommittéer, studentkårer och fastighetsbolag samt med andra centrala samarbetspartner.

Just du kan inleda diskussionen i din egen gemenskap. Du kan börja med att berätta om dina favoritter och utvecklingsförslag eller dela ett bra exempel på hur teserna kan främjas genom att använda hashtaggen **#UnifiKekeTeesit** i sociala medier.

Tillsammans är vi en aktör och påverkare inom hållbar utveckling som är större än sin storlek.

BAKGRUND OCH ANVÄNDBARA KÄLLOR

FN och SDG: un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/

Parisavtalet: [Paris Agreement](https://parisagreement.org/)

Klimatförändringen, IPCC-rapport: ilmatieteenlaitos.fi/ipcc-ilmastopaneeli

Finlands klimatpanel: ilmastopaneeli.fi

Biodiversitet: IPBES ipbes.net

Naturpanelen, dvs. den nationella IPBES-panelen: luontopaneeli.fi

Hållbarhetspanelen: kestavyyspaneeli.fi

Finland och hållbar utveckling: kestavakehitys.fi och sitoumus2050.fi

Regeringens färdplan för ett klimatneutralt Finland 2035: https://valtioneuvosto.fi/-/10616/hallitus-laati-tiekartan-hii-lineutraaliin-suomeen-edellakavijyys-ilmastotoimissa-luo-mahdollisuuksia-koko-suomeen?languageId=sv_SE

UKM och hållbar utveckling: <https://minedu.fi/sv/hallbar-utveckling>

Internationella högskolesektorns SDG-åtagande: sdgaccord.org, klimatförändringen: sdgaccord.org/climateletter

De nordiska universitetens nätverk för hållbar utveckling NSCN: nordicsustainablecampusnetwork.wordpress.com

Klimatåtagande av universiteten i Sverige: kth.se/en/om/miljo-hallbar-utveckling/klimatramverket-1.903489

Yrkesgruppernas klimatfront för att främja systemiska lösningar: ilmastorintama.fi

Finlands högskolors forum för hållbar utveckling: bup.fi/forum-for-sdgs-in-finland/

Climate University-projektet och digitalt kursmaterial: blogs.helsinki.fi/climateuniversity/

Verksamhetsmodeller och material för vetenskapsfostran som stöd för barns och ungas lärande samt lärares kontinuerliga lärande: schooleducationgateway.eu/en/pub/viewpoints/experts/create-sustainability-together.htm

Policyn och material om öppen vetenskap: avointiede.fi/fi/linjaukset-ja-aineistot

unifi